

2016:9

**Granskning av beslut efter inkomna
underrättelser vid Lärarnas
arbetslöshetskassa**

Granskning initierad av IAF

Dnr: 2015/578

Lärarnas arbetslöshetskassa
Box 122 21
102 26 Stockholm

Granskning av beslut efter inkomna underrättelser vid Lärarnas arbetslöshetskassa

Granskning initierad av IAF

Av Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringens (IAF:s) plan för tillsyn och uppföljning för 2014 framgick att myndigheten under året skulle genomföra en löpande granskning av tillämpning av regelverket vid utredning och beslut ifråga om ersättningsrätt efter inkomna underrättelser vid vissa arbetslöshetskassor.

Resultatet av granskingen vid Lärarnas arbetslöshetskassa presenteras i denna rapport, som också avslutar IAF:s handläggning av granskningsärendet. Lärarnas arbetslöshetskassa gavs möjlighet att yttra sig över IAF:s granskningsprotokoll den 16 februari 2016. Arbetslöshetskassans yttrande inkom till IAF den 10 mars 2016.

Beslut i detta ärende har fattats av Jan-Olof Dahlgren, generaldirektör. Ansvarig chef har varit Annelie Westman, enhetschef för granskningsenheten.

Uppdragsledare har varit Fredrik Karlman. Ärendegranskningen har utförts av Sofie Andersson och Fredrik Karlman, båda utredare vid granskningsenheten.

Rapporten har utarbetats av Sofie Andersson, utredare vid granskningsenheten. Urvalet av ärendet för granskningen har gjorts av Erik Grape, utredare på analysenheten, den 26 augusti 2015.

I den slutliga beredningen av ärendet har även juristen Annika Sandström Johansson, rättsenheten och utredaren Erik Grape, analysenheten, deltagit.

Katrineholm den 18 april 2016

Jan-Olof Dahlgren
Generaldirektör

Sofie Andersson
Utredare

Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringens
Box 210
641 22 Katrineholm
www.iaf.se

Resultatet av granskningen

IAF har genomfört en granskning av Lärarnas arbetslöshetskassas tillämpning av regelverket vid utredning och beslut ifråga om ersättningsrätt efter inkomna underrättelser. Totalt granskades 82 utvalda ärenden¹.

IAF har i granskningsprotokollet påpekat brister i sex av de granskade ärendena. Sedan arbetslöshetskassan yttrat sig över protokollet bedömer IAF att påpekandena kvarstår i samtliga ärenden. IAF har också gjort ett generellt påpekande om att arbetslöshetskassan inte kan använda beslutsmotiveringen ”utan att det finns godtagbara skäl att inte vara aktivt arbetssökande” i ärenden där den fattat beslut enligt 43 § första stycket 5 ALF.

I övrigt kunde IAF konstatera att de 76 ärendena som lämnats utan påpekande vid granskningen på Lärarnas arbetslöshetskassa hade hanterats i enlighet med gällande lagstiftning i de delar som granskats.

¹ Urvalet innehöll ursprungligen 84 ärenden. Två av dessa ärenden utgick dock eftersom de inte uppfyllde urvalskriterierna. IAF har därmed granskat 82 ärenden.

Den genomförda granskningen

I granskningsprotokollet som upprättades efter granskningen gjorde IAF sex ärendespecifika påpekanden. Sedan arbetslöshetskassan yttrat sig över dessa ärenden gör IAF bedömningen att samtliga ärendespecifika påpekanden ska kvarstå. Nedan redovisas både det generella påpekandet och de ärendespecifika påpekandena.

IAF:s generella påpekande

Godtagbara skäl

Under granskningen har det framkommit att Lärarnas arbetslöshetskassa i 35 av de granskade ärendena har tagit emot underrättelser med anledning av att den ersättningssökande inte har varit aktivt arbetssökande. I 21 av dessa ärenden har arbetslöshetskassan fattat beslut om sanktion med motiveringen att den ersättningssökande är **utan** ”godtagbara skäl” till att vara aktivt arbetssökande.

IAF kan konstatera att den aktuella bestämmelsen i 43 § första stycket 5 ALF, inte innehåller någon möjlighet för en ersättningssökande som inte är aktivt arbetssökande att åberopa ”godtagbara skäl”. Med andra ord är kravet att den som söker arbetslöshetsersättning för en viss dag, under denna dag ska vara aktivt arbetssökande.

Enligt IAF:s mening framgår detta redan av ordalydelsen i ALF. Det finns följaktligen inget tolkningsutrymme som skulle kunna leda till besluten om att inte vidta några åtgärder trots att vederbörande inte varit aktivt arbetssökande.

Det framgår av förarbetena till den aktuella bestämmelsen att det är ett krav att den som får arbetslöshetsersättning ska vara aktivt arbetssökande. Se proposition 2012/13:12 ”Åtgärder inom arbetslöshetsförsäkringen m.m.”, sidan 33, ”Om en sökande har godtagbara skäl att inte uppfylla villkoren i bestämmelsen bör åtgärd inte beslutas. Detta gäller dock inte villkoret att aktivt söka lämpligt arbete.”

Mot bakgrund av vad som framkommit ovan kan inte heller det omvända förhållandet råda, det vill säga att den sökande är utan godtagbara skäl.

Arbetslöshetskassans yttrande

Arbetslöshetskassan har yttrat att den instämmer i IAF:s påpekande om hur 43 § första stycket 5 ALF ska tillämpas. Arbetslöshetskassan anger i sitt yttrande att de handlägger denna typ av ärende utifrån vad som framkommer i handlingarna till ärendet. Kassan anger att anledningen till skrivningen i de granskade besluten är att den ursprungligen finns i beslutsbrevets malltext. Efter IAF:s påpekande, som också har framkommit i en tidigare granskning, har arbetslöshetskassan justerat texten i beslutsmallen. Arbetslöshetskassan meddelar att den nya beslutsbrevsmallen numera är uppdelad med hänsyn till vilket beslut som ska tas.

IAF:s påpekanden i enskilda ärenden

Ärende 1²

IAF:s bedömning

- IAF bedömer, mot bakgrund av handlingarna i ärendet, att arbetslöshetskassans utredning inte är fullständig.

Ärendet

I ärendet med underrättelseorsaken ej aktivt arbetssökande har arbetslöshetskassan beslutat att varna den ersättningssökande. Till grund för underrättelsen ligger att sökanden inte bedöms vara aktiv i sitt arbetssökande.

Sökanden har inte svarat på arbetslöshetskassans kommunikering.

IAF kan av handlingarna i ärendet inte utläsa något om den ersättningssökandes aktiviteter under aktuell period. Bland annat saknas aktivitetsrapport, handlingsplan, matchningsresultat samt information om varför Arbetsförmedlingen bedömer att den ersättningssökande inte är aktivt arbetssökande. Underlag för att fatta beslut i ärendet är därmed bristfälligt enligt IAF:s bedömning.

Arbetslöshetskassans yttrande

Arbetslöshetskassan har i sitt yttrande skrivit "[...] vi har i detta ärende lagt en s.k. stupstocksföreläggning och tagit beslut efter det att den tidsgränsen har gått ut, varför AF:s ställningstagande har fått stå oemotsagt. Vidare kan vi konstatera att sökande är avanmäld från 2 mars 2015 och har sökt och fått hel arbetslöshetsersättning 2-15 februari 2015, dvs. under aktuell period".

Arbetslöshetskassan har även angett i sitt yttrande att den anser att dylika ärenden alltid hamnar inom ramen för en bedömning om vad som är tillräckligt med underlag för att kunna ta ett beslut. Detta är en bedömningsfråga för varje enskild handläggare.

Arbetslöshetskassan har vidare angett att den begärt in kompletterade uppgifter från Arbetsförmedlingen. Varken detta eller arbetslöshetskassans övriga yttrande påverkar IAF:s bedömning i ärendet.

Ärende 2

IAF:s bedömning

- Utifrån den befintliga utredningen i ärendet bedömer IAF att det inte framkommit att den ersättningssökande varit tillräckligt aktiv i sitt arbetssökande under aktuell period enligt 43 § första stycket 5 ALF.

² Enligt löpande numrering i granskningsprotokollet.

Ärendet

I ärendet med underrättelseorsaken ej aktivt arbetssökande har arbetslöshetskassan beslutat att inte varna den ersättningssökande. Arbetslöshetskassan motiverar beslutet med att det är fattat utifrån den ersättningssökandes synpunkter samt Arbetsförmedlingens kompletterande meddelande som inkom till arbetslöshetskassan den 23 mars 2015. Till grund för underrättelsen ligger att sökanden inte sökt något arbete under februari månad.

Enligt Arbetsförmedlingens matchningsresultat fanns det 538 lediga arbeten, varav 58 i närområdet, att söka inom den ersättningssökandes yrkesområde under aktuell period. Sökanden har hela landet som geografiskt sökområde.

Den ersättningssökande uppger i samband med kommunikeringen i ärendet att hon är ovan vid datoranvändning och därför får hjälp av sin son när han har tid. Sökanden uppger vidare att hon har besökt Arbetsförmedlingen för att få hjälp att fylla i aktivitetsrapporten och där fått hjälp av ”någon”. I samband med detta uppger sökanden att hon missförstått vilken tidsperiod som skulle redovisas. Den person på Arbetsförmedlingen som hjälpte henne har heller inte förtydligat detta.

I ett kompletterande meddelande från Arbetsförmedlingen framkommer det att den ersättningssökande har haft kontakt med Arbetsförmedlingen den 23 mars och då uppgivit att hon inte kände till att hon måste söka arbete i februari när hon rapporterade i mars. Det framkommer också att sökanden nu har blivit införstådd med att hon ska söka arbete under hela perioden hon är arbetssökande. Av meddelandet framkommer slutligen att sökanden deltagit i Arbetsförmedlingens basinformation den 12 februari.

Utifrån det befintliga underlaget i ärendet bedömer IAF att det inte har framkommit att den ersättningssökande varit tillräckligt aktiv i sitt arbetssökande.

Arbetslöshetskassans yttrande

Arbetslöshetskassan anger i sitt yttrande att de grundade sitt beslut på fyra punkter.

- ”Att hon var relativ nyinträdd som arbetssökande
- Att hon under perioden arbetat med grunden för sitt arbetssökande, ett CV.
- Att lagstiftningen är handlingsdirigerande samt
- Att det inte framgår vilken information som Arbetsförmedlingen gav till henne på mötet den 12 februari 2015.”

Arbetslöshetskassan har vidare angett att den begär in kompletterade uppgifter från Arbetsförmedlingen såsom en rättelse. Varken detta eller arbetslöshetskassans övriga yttrande påverkar IAF:s bedömning i ärendet.

Ärende 3

IAF:s bedömning

- Utifrån den befintliga utredningen i ärendet bedömer IAF att det inte framkommit att den ersättningssökande varit tillräckligt aktiv i sitt arbetssökande under aktuell period enligt 43 § första stycket 5 ALF.

Ärendet

I ärendet med underrättelseorsaken ej aktivt arbetssökande har arbetslöshetskassan fattat beslut om att inte stänga av den ersättningssökande från ersättning i 10 dagar. Arbetslöshetskassan motiverar att beslutet är taget utifrån de synpunkter som den ersättningssökande lämnade vid kommunikeringen.

Till grund för underrättelsen ligger att den ersättningssökande endast har sökt tre arbeten utomlands samt haft ett antal ideella uppdrag under maj månad. Den ersättningssökande meddelar i sin aktivitetsrapport att han har ”scannat internet för arbeten en dag, haft repetitioner i två dagar inför en konsert, haft konsert i tre dagar samt haft en dags inspelning.”

Ett matchningsresultat från mars månad, där det fanns 80 stycken annonser inom sökandens kompetensområde, har bifogats underrättelsen. Det framgår också att fem annonser skickats till den sökande som platsförslag.

Arbetslöshetskassans yttrande

Arbetsförmedlingen anger i sitt yttrande att deras bedömning grundade sig i att den sökande hade visat att han varit aktivt både när det gällde utförande av arbete samt i sitt arbetssökande under aktuell månad. IAF:s påtalande om att Arbetsförmedlingen hade skickat ut fem platsannonser anser kassan saknar relevans för maj 2015. Detta framgår också av den ersättningssökandes svar på kommunikeringsbrevet att han tagit emot platsförslagen i juni. Arbetslöshetskassan uppger att de tolkade att Arbetsförmedlingen skickat platsförslagen den 4 juni 2015 och därför handlar det i sådant fall om en annan sökperiod.

IAF bedömer fortsatt att det inte är visat i ärendet att den ersättningssökande har varit tillräckligt aktivt arbetssökande under maj månad. Inga uppgifter har framkommit i samband med kommunikeringen som visar på högre aktivitetsnivå i maj månad. När arbetsförmedlingen skickat platsförslagen saknar relevans i detta sammanhang.

Ärende 4

IAF:s bedömning

- IAF bedömer, mot bakgrund av handlingarna i ärendet, att arbetslöshetskassans utredning inte är fullständig.

Ärendet

I ärendet med underrättelseorsaken ej aktivt arbetssökande har arbetslöshetskassan beslutat att inte varna den ersättningssökande. Arbetslöshetskassan motiverar att beslutet stödjer sig på Arbetsförmedlingens kompletterande meddelande som inkom till arbetslöshetskassan den 14 juli 2015.

Till grund för underrättelsen ligger att den ersättningssökande har sökt ett arbete under juni månad. Den ersättningssökande anger i sin aktivitetsrapport att han har varit i kontakt med en arbetsgivare angående en tjänst där han ansågs vara intressant för jobbet. Efter en diskussion om sökandens ålder och att han saknar behörighet att sätta betyg fick han beskedet att arbetsgivaren inte kunde anställa honom.

Arbetslöshetskassan har gjort en tjänsteanteckning efter att ha varit i kontakt med den ersättningssökande. Av anteckningen framgår det att den sökanden formellt sökt ett arbete, men att han varit i kontakt med gamla arbetsgivare för att se om de hade några arbeten att erbjuda. Utifrån detta uppger arbetslöshetskassan vidare i anteckningen att de betraktar sökanden som aktivt arbetssökande.

IAF konstaterar att det inte finns någon specifikation över de sökta arbeten som sökanden lämnat uppgifter om i samband med att tjänsteanteckningen upprättades.

Arbetslöshetskassans yttrande

Arbetslöshetskassan har i sitt yttrande skrivit ”[...] vår bedömning har utgått ifrån att det är svårt för den enskilde att styrka underhandskontakter med presumtiva arbetsgivare utom i de fall när det handlar om faktiskt utlysta eller anvisade tjänster som utmynnar i en formell ansökan, men även att detta kontaktsökande är ett väsentligt inslag i att vara aktivt arbetssökande.”

Arbetslöshetskassan har vidare angett att den begärt in kompletterade uppgifter från Arbetsförmedlingen såsom en rättelse. Varken detta eller arbetslöshetskassans övriga yttrande påverkar IAF:s bedömning i ärendet.

Ärende 5

IAF:s bedömning

- Utifrån den befintliga utredningen i ärendet bedömer IAF att det inte framkommit att den ersättningssökande varit tillräckligt aktiv i sitt arbetssökande under aktuell period enligt 43 § första stycket 5 ALF.
- IAF bedömer, mot bakgrund av handlingarna i ärendet, att arbetslöshetskassans utredning inte är fullständig.

Ärendet

I ärendet med underrättelseorsaken ej aktivt arbetssökande har arbetslöshetskassan beslutat att inte varna den ersättningssökande.

Arbetslöshetskassan motiverar beslutet med att Arbetsförmedlingen inte har varit tydlig om vad som ska skrivas i aktivitetsrapporten.

Till grund för underrättelsen ligger att den ersättningssökande inte har sökt några arbeten alls i maj månad. Den ersättningssökande uppger i samband med arbetslöshetskassans kommunikering av ärendet att han inte har sökt några arbeten under den aktuella perioden eftersom han ansåg att det inte fanns några lämpliga arbeten att söka. Den ersättningssökande uppger också att han anser sig vara aktivt arbetssökande när han befinner sig på ”allehanda webbsidor dagligen” och söker efter lämpliga arbeten. Det framkommer vidare att den ersättningssökande har bytt handläggare den senaste perioden och att handläggarna har kommit med olika krav. Sökanden uppger att det har hänt att han tidigare inte har sökt några arbeten och hans dåvarande handläggare inte haft några synpunkter på det.

IAF bedömer att den ersättningssökande inte är aktivt arbetssökande eftersom han inte har sökt något arbete under den aktuella perioden. Som ersättningssökande ska man söka arbete aktivt under tiden som man inte arbetar. Att Arbetsförmedlingen inte specificerat antalet arbeten som den ersättningssökande ska söka under period är inte skäl för att den sökande inte söka några arbeten. IAF konstaterar också att det saknas underlag i ärendet för att kunna bedöma den sökandes uppgifter om att det inte finns några lämpliga arbeten att söka.

Arbetslöshetskassans yttrande

Arbetslöshetskassan anger i sitt yttrande att syftet med regelverket är att det ska vara handlingsdirigerande. Det är därför av största vikt att den enskilde sökande får tillräckligt med information om vad som gäller från Arbetsförmedlingen. Kassan anser att den sökande inte har fått någon klar och tydlig information om vilka krav som ställs på en arbetssökande. Arbetslöshetskassan anger även att utöver detta så har beslutet grundats sig på den information som framgått från Arbetsförmedlingen och den sökandes tidigare upplevelser under aktuell period.

IAF kan konstatera att det är arbetslöshetskassan som ska göra en självständig bedömning av ärendet och att det inte är Arbetsförmedlingens, utan arbetslöshetskassans roll att bedöma ärendet.

Arbetslöshetskassan har vidare angett att de begär in kompletterade uppgifter från Arbetsförmedlingen såsom en rättelse. Varken detta eller arbetslöshetskassans övriga yttrande påverkar IAF:s bedömning i ärendet.

Ärende 6

IAF:s bedömning

- Utifrån den befintliga utredningen i ärendet bedömer IAF att det inte framkommit att den ersättningssökande varit tillräckligt aktiv i sitt arbetssökande under aktuell period enligt 43 § första stycket 5 ALF.
- IAF bedömer, mot bakgrund av handlingarna i ärendet, att arbetslöshetskassans utredning inte är fullständig.

Ärendet

I ärendet med underrättelseorsaken ej aktivt arbetssökande har arbetslöshetskassan beslutat att inte varna den ersättningssökande. Arbetslöshetskassan motiverar beslutet med att den tagit hänsyn till den ersättningssökandes beskrivning av Arbetsförmedlingens synpunkter på vad som hänt.

Till grund för underrättelsen ligger att den ersättningssökande inte har sökt några arbeten för juni månad. Den ersättningssökande uppger i samband med arbetslöshetskassans kommunikering av ärendet att hon inte alls kan tänka sig vara överksam i sitt jobbsökande. Den ersättningssökande uppger också att hon har goda kontakter med verksamheter som hon tidigare har arbetat inom. Hon har nyligen vikarierat i en verksamhet och meddelar att de gärna vill ha henne som extra hjälp framöver. Den ersättningssökande uppger även att hon har haft en projektanställning som har upphört men att hon troligtvis är garanterad jobb där i augusti 2015.

IAF bedömer att de uppgifter som den ersättningssökande lämnat inte är sådana att hon kan bedömas ha varit aktivt arbetssökande under aktuell period. IAF konstaterar också att arbetslöshetskassan inte begärt in handlingsplan och matchningsunderlag i ärendet för att kunna bedöma den ersättningssökandes aktivitet.

Arbetslöshetskassans yttrande

Arbetslöshetskassan uppger i sitt yttrande att syftet med regelverket är att det ska vara handlingsdirigerande. Kassan anger att deras bedömning av beslutet har utgått ifrån att det är svårt för den enskilde att styrka underhandskontrakter, eftersom det då inte finns någon formell ansökan. Arbetslöshetskassan har även tolkat det som Arbetsförmedlingen har noterat i ärendet, om angivna aktiviteter, som något som faktiskt har utförts. Arbetslöshetskassan uppger även att de anser att den sökande har varit aktivt arbetssökande eftersom Arbetsförmedlingen har noterat att den sökande har sökt aktivt under två veckor av aktuell period.

Arbetslöshetskassan har vidare angett att de begär in kompletterade uppgifter från Arbetsförmedlingen såsom en rättelse. Varken detta eller arbetslöshetskassans övriga yttrande påverkar IAF:s bedömning i ärendet.

Om granskningen

Denna granskningsrapport har upprättats efter ärendegranskning av beslut efter inkomna underrättelser (AF-meddelanden) vid Lärarnas arbetslöshetskassa som fastställts i IAF:s plan för tillsyn och uppföljning 2014. Syftet med granskningen har varit att granska arbetslöshetskassornas tillämpning av regelverket vid utredning och beslut ifråga om ersättningsrätt efter inkomna underrättelser. IAF har granskat 82 ärenden och granskningen utfördes i Lärarnas arbetslöshetskassas lokaler i Stockholm. Besöket genomfördes den 19 och 20 oktober 2015.

Urvalet gjordes den 26 augusti 2015. Det omfattar de underrättelser som då hade inkommit till ASTAT där beslut hade fattats av arbetslöshetskassan under perioden mars till augusti 2015. Urvalet innehöll ursprungligen 84 ärenden. Två av dessa ärenden utgick dock eftersom de inte uppfyllde urvalskriterierna. IAF har därmed granskat 82 ärenden, varav 65 ärenden där arbetslöshetskassan har fattat beslut om sanktion. Vidare har IAF granskat 17 ärenden där arbetslöshetskassan fattat beslut om fortsatt ersättningsrätt.

Granskningen har omfattat tio underrättelseorsaker i 43-43 b §§ i lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkringen (ALF). Detta innebär att samtliga underrättelseorsaker i ovanstående paragrafer utom den i 43 § första stycket 2 och 43 § första stycket 3 ALF har ingått i granskningen.